

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 521/2008 om bildande av det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas"

KOM(2011) 224 slutlig – 2011/0091 (NLE)

(2011/C 318/23)

Huvudföredragande: **Mihai MANOLIU**

Den 16 maj 2011 beslutade rådet att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 521/2008 om bildande av det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas"

KOM(2011) 224 slutlig – 2011/0091 (NLE).

Den 3 maj 2011 gav presidiet facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att utarbeta kommitténs yttrande i ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs Mihai MANOLIU till huvudföredragande. Vid sin 473:e plenarsession den 13–14 juli 2011 (sammanträdet den 13 juli), antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 131 röster för, 1 röst emot och 2 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer:

1.1 EESK ställer sig bakom beslutet om förslaget till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 521/2008 om bildande av det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas. Kommittén anser att de föreslagna ändringarna kommer att leda till en nylansering av investeringarna i forskning och utveckling på området. Detta ger målgrupperna förutsättningar för att ställa tydligare prognoser tack vare den nyligen införda möjligheten att fastställa en miniminivå för finansiering i ett givet anbudsförfarande.

1.2 Genom sin positiva inställning till de framlagda förslagen vill EESK understryka hur viktig den tänkta strategin är i fråga om investeringar och samordning av forskningsinsatser inom ramen för ett förstärkt europeiskt forskningsområde.

1.3 EESK vill påminna⁽¹⁾ om behovet av följande insatser:

1.3.1 Att förenkla förfarandena, framför allt för att komma till rätta med de negativa konsekvenser som den komplicerade administrationen har fått för tidigare FoU-program.

1.3.2 Att genomföra ett mångfacetterat informationsprogram som bättre kan uppbåda nödvändig finansiering, inte bara i form av näringslivets egna bidrag utan också i form av bidrag som kommer från övriga juridiska personer som deltar i verksamheterna.

1.3.3 Att finansieringsavtalet mellan kommissionen och det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas på ett balanserat sätt ska tillämpas enligt samma villkor på industrigrupperingen och forskningsgrupperingen.

1.3.4 Att undvika alla ytterligare negativa budgetkonsekvenser i förhållande till den finansplan som ursprungligen antagits för denna rådsförordning. De föreslagna ändringarna bör öka möjligheterna att utnyttja anslagen enligt den ursprungliga kalkylen.

1.3.5 Att inrätta ett yrkesutbildningsprogram som gör det möjligt att förse arbetstagarna med de kvalifikationer som fordras för de arbetsplatser som detta gemensamma teknikinitiativ ger upphov till.

1.4 EESK anser det vara nödvändigt att fastställa en tydlig strategi och utarbeta en färdplan fram till 2020.

2. Bakgrund och allmänna kommentarer

2.1 Tekniska lösningar med bränsleceller och vätgas är lovande, långsiktiga energialternativ som kan användas i alla ekonomisektorer och som erbjuder ett brett spektrum av fördelar i fråga om energitrygghet, transporter, miljö och effektivt utnyttjande av resurser.

2.2 Det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas, FCH (*Fuel Cells and Hydrogen*) har följande syften:

2.2.1 Att ge Europa en ledande position på den internationella marknaden för bränslecell- och vätgasteknik, något som skulle göra det möjligt för kommersiella marknadskrafter att driva fram omfattande samhällsvinster.

2.2.2 Att på ett samordnat sätt uppmuntra forskning, teknikutveckling och demonstration i medlemsstaterna för att rätta till missförhållanden på marknaden och för att fokusera på utvecklingen av kommersiella tillämpningar. Det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas har varit verksamt i drygt två år.

⁽¹⁾ EUT C 204, 9.8.2008, s. 19.

Företaget har fullföljt en komplett ansökningsomgång från publicering av anbudsinfordringar och utvärdering av inkomna förslag till finansiella förhandlingar och slutande av bidragsavtal ⁽²⁾.

2.2.3 Att stödja genomförandet av de prioriterade forskningsmålen i det gemensamma teknikinitiativet för bränsleceller och vätgas genom att med hänsyn till en sund konkurrens tilldela bidrag efter ansökningsomgångar (EU:s andel uppgår till 470 miljoner euro).

2.2.4 Att uppmuntra till ökade privata och offentliga investeringar i forskning kring bränsleceller och väteteknik.

2.3 Det gemensamma företaget ska ha följande huvudsakliga uppgifter och verksamhetsområden:

2.3.1 Att säkerställa att det gemensamma teknikinitiativet inrättas och förvaltas på ett effektivt sätt.

2.3.2 Att säkerställa en kritisk massa i fråga om forskning.

2.3.3 Att inspirera till nya industriinvesteringar både nationellt och regionalt.

2.3.4 Att stimulera innovation och tillkomsten av nya värdekedjor som även omfattar små och medelstora företag.

2.3.5 Att underlätta samspelet mellan näringsliv, universitet och forskningscentra när det gäller grundläggande och tillämpad forskning.

2.3.6 Att främja små och medelstora företags deltagande i enlighet med målen för sjunde ramprogrammet.

2.3.7 Att uppmuntra medverkan av institutioner från samtliga medlemsstater och kandidatländer.

2.3.8 Att inleda forskning för att ta fram nya regler och standarder samtidigt som verksamheten skyddas och utan att innovation förhindras.

2.3.9 Att inleda kommunikationsverksamhet och sprida information samt erbjuda tillförlitliga fakta i syfte att medvetandegöra allmänheten.

2.3.10 Att se till att EU-medel ställs till förfogande och uppåtda resurser i den privata sektorn.

2.3.11 Att säkerställa en god finansiell förvaltning av resurserna.

2.3.12 Att garantera insyn och konkurrens på lika villkor för samtliga kandidater, i synnerhet små och medelstora företag.

2.4 Det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas bidrar till genomförandet av det sjunde ramprogrammet, i synnerhet till den del som berör det specifika programmet för samarbete och dess delområden energi, nanovetenskap, nanoteknik, nya produktionsmaterial och produktionstekniker samt transporter (inklusive luftfart).

⁽²⁾ Det finns fyra andra gemensamma företag: Clean Sky, IMI, Artemis och Eniac.

3. Kommissionens förslag

3.1 Gemensamma teknikinitiativ infördes i sjunde ramprogrammet ⁽³⁾ på grundval av artikel 187 i EUF-fördraget som ett sätt att skapa offentlig-privata partnerskap för forskning på europeisk nivå.

3.2 EESK ⁽⁴⁾ understryker att de gemensamma teknikinitiativen speglar EU:s starka engagemang för att samordna forskningsinsatser, stärka det europeiska området för forskningsverksamhet och uppnå EU:s mål för konkurrenskraft.

3.3 Ett krav för näringslivets deltagande var redan från början att näringslivet skulle bidra ekonomiskt för att täcka 50 % av de löpande kostnaderna, och att näringslivets bidrag in natura till driftkostnaderna åtminstone skulle vara jämbördigt med kommissionens ekonomiska bidrag.

3.4 EESK kan besviket konstatera att finansieringstaket systematiskt har sänkts för samtliga deltagare efter att de två första ansökningsomgångarna har fullgjorts. För de större företagen sänktes taket för bidraget till det gemensamma företaget från 50 % till 33 %, och för små och medelstora företag samt forskningscentra från 75 % till 50 %.

3.5 Dessa finansieringsnivåer är väsentligt lägre än i sjunde ramprogrammet samt i FoU-program för bränsleceller och vätgas utanför Europa.

3.6 Den minskade finansieringen samt den ekonomiska och finansiella krisen har lett till att det nuvarande deltagandet i verksamhet inom det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas inte uppfyller de ursprungliga förväntningarna.

3.7 Ett generellt minskat intresse, både från näringslivets och forskarnas sida, kan väntas på längre sikt om vi fortsätter på samma väg.

3.8 Den gällande förordningen beaktar inte att man i många fall uppmuntrar och förväntar sig offentliga bidrag från stater och regioner till projekten.

3.9 I den nya texten fastslås att det i fråga om jämbördighet med EU-medel ska vara möjligt att beakta inte bara näringslivets egna bidrag utan också bidrag som kommer från övriga juridiska personer som deltar i verksamheterna.

3.10 För att öka den nödvändiga förutsebarheten för stödmottagarna har det införts en möjlighet att ange en lägsta finansieringsnivå för en ansökningsomgång.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas inrättades 2008 som ett första exempel på instrument inom offentlig-privata partnerskap inom ramen för SET-planen, EU-politikens tekniska pelare för energi- och klimatfrågor. Det gemensamma företaget har som mål att påskynda utvecklingen av

⁽³⁾ EUT L 412, 30.12.2006.

⁽⁴⁾ EUT C 204, 9.8.2008, s. 19.

teknik för bränsleceller och vätgas under 2010–2020. De 36 delområden som anges i ansökningsförfarandet syftar till att underlätta uppkomsten av innovativa kommersiella tillämpningar på följande fem områden:

- 4.1.1 transport- och livsmedelsinfrastruktur,
- 4.1.2 energiproduktion och energidistribution,
- 4.1.3 lokal elproduktion,
- 4.1.4 handhållen utrustning, och
- 4.1.5 tvärvetenskapliga tillämpningar på ett antal olika områden.

4.2 Det övergripande målet för de gemensamma insatserna under de fem närmaste åren är att påskynda vidareutvecklingen av bränsleceller och vätgas så att dessa tekniker kan föras ut på specifika nya marknader (bärbar utrustning, bärbara generatorer, kombination av el- och värmetillförsel i hushållen, transportsektorn).

4.3 Tanken med det gemensamma företaget för bränsleceller och vätgas samt det gemensamma teknikinitiativet är att fastställa och tillämpa resultatriktad forskning och utveckling och sprida dessa nya tekniker i stor skala. Verksamheten grundas på

strategiska dokument som utarbetas inom program som drivs av näringslivet inom ramen för den europeiska tekniska plattformen för bränsleceller och vätgas. Det gäller i synnerhet genomförandeplanen.

4.4 Den europeiska gruppering för ett gemensamt företag för bränsleceller och vätgas som benämns NEW-IG (*New Energy World Industrial Grouping Fuel Cell and Hydrogen for Sustainability*)⁽⁵⁾, är en frivillig sammanslutning utan vinstintresse i enlighet med belgisk lag. Sammanslutningen omfattar samtliga europeiska företag som sysslar med forskning och utveckling avseende bränsleceller och vätgas. Grupperingen riktar sig också till EES- och kandidatländerna, och dess årsbudget uppgår till ungefär en miljard euro som kan investeras fram till 2013.

4.5 Grupperingen hävdar tydligt sin avsikt att ta fram modulär teknik som uppvisar ekonomiska fördelar samtidigt som den är miljövänlig. Tekniken kan användas på många olika verksamhetsområden: transport, energiproduktion, industriell utrustning och användning i hemmen.

4.6 Dessa ambitiösa föresatser står i samklang med de europeiska målen för en ekonomi med låga utsläpp av koldioxid, en ökad energiförsörjningssäkerhet, en minskning av oljeberoendet, ett bidrag till nya gröna tekniker, målet om hållbar europeisk konkurrenskraft samt skapandet av nya arbetstillfällen.

Bryssel den 13 juli 2011

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ European Industry Grouping for a Fuel Cell and Hydrogen Joint Undertaking.